

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 17/1997 rd

Statsrådets EU-redogörelse om Finlands prelimi- nära hållning till meddelandet Agenda 2000

Till Stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände vid sitt sammanträde den 10 oktober 1997 ärendet E 44/1997 rd Agenda 2000 till förvaltningsutskottet för utlåtande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regionutvecklingsdirektör Veijo Kavonius, lagstiftningsrådet Antti Pelttari och överinspektör Tiina Tikka, inrikesministeriet
- handelsrådet Jukka Similä, utrikesministeriet
- budgetrådet Rauno Lämsä, finansministeriet
- avdelningschef Pertti Toivonen, arbetsministeriet
- biträdande avdelningschefen Henrik Räihä och yngre regeringssekreteraren Marjaana Aarnikka, handels- och industriministeriet
- konsultative tjänstemannen Jarmo Vaittinen, jord- och skogsbruksministeriet
- chefen för strukturpolitiken Juha Talvitie, Finlands Kommunförbund
- landskapsdirektör Esa Latva-Rasku, Södra Österbottens förbund
- landskapsdirektör Antti Mykkänen, Savolax förbund

- landskapsdirektör Altti Seikkula, Mellersta Österbottens förbund
  - biträdande direktören Jukka Patrikainen, Mellersta Finlands förbund
  - planeringsdirektör Risto Poutiainen, Norra Karelens förbund
  - regionutvecklingschef Sirkka Kylmänen, Norra Österbottens förbund
  - direktör Markku Gardin, Satakunta arbetskrafts- och näringscentral
  - direktör Leila Helaakoski, Norra Österbottens arbetskrafts- och näringscentral
  - direktör Alpo Jokelainen, Kajanalands arbetskrafts- och näringscentral
  - direktör Matti Kuosmanen, Norra Karelens arbetskrafts- och näringscentral
  - direktör Pekka Savolainen, Tavastlands arbetskrafts- och näringscentral
  - biträdande stadsdirektör Tapani Hellsten, Tavastehus stad
  - näringsdirektör Rauno Haikara, Brahestads stad
- Uleåborgs stad har gett ett skriftligt utlåtande om ärendet.

STATSRÅDETS EU-REDOGÖRELSE

I statsrådets redogörelse konstateras att Europeiska unionen står inför betydande inre och yttre utmaningar och att det krävs reformer för att man skall kunna svara på dem. Utmaningar som kommer inifrån unionen är i synnerhet kravet på en omvärdering av struktur- och regionalpolitiken samt jordbrukspolitiken liksom beslutet om de nya ekonomiska ramarna. Utmaningar utifrån är i synnerhet de central- och östeuropeiska ländernas anslutningsprocess samt de allmänna frågor som gäller hela Europas utveckling och de globala utmaningarna.

Kommissionens meddelande Agenda 2000 och utlåtandena om anslutningsansökningarna utgör en helhet där kommissionen svarar på Europeiska rådets begäran om utredningar angående de allmänna riktlinjerna för unionens utveckling och huvudlinjerna för den framtida politiken, frågor i anslutning till utvidgningen samt det finansiella perspektivet efter 1999.

Europeiska rådet har gett rådet för allmänna frågor i uppdrag att sammanställa en rapport angående Agenda 2000 för Europeiska rådets möte i Luxemburg i december. Enligt redogörelsen är avsikten att man då skall komma överens om att inleda utvidgningsförhandlingar. Samtidigt torde man lägga fast allmänna riktlinjer för struktur- och regionalpolitiken, jordbrukspolitiken och finansieringen, även om de slutliga besluten gällande dem fattas först senare.

Statsrådets EU-redogörelse är ett sammandrag av Finlands inställning till de olika sakkomplexen i kommissionens meddelande Agenda 2000 i ljuset av dagens situation och förberedelser. Enligt redogörelsen kommer ståndpunkterna att preciseras till nödvändiga delar före Europeiska rådets decembermöte.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

1. Synpunkter i anslutning till utlåtandet

I detta utlåtande har utskottet huvudsakligen bedömt den del av kommissionens meddelande som gäller ekonomisk och social sammanhållning. Vid sidan av strukturfondsreformen har utskottet nedan i korthet uttalat sig om de frågor som ansluter sig till införandet av fri rörlighet för personer.

I den del som innehåller utskottets ställningstaganden har utskottet rent tekniskt delat in en del av de behandlade ämnesområdena med hjälp av tre underrubriker. Under den första beskrivs innehållet i kommissionens meddelande sådant det har framställts i statsrådets redogörelse. Därefter presenteras Finlands preliminära ställningstaganden sådana de framgår av redogörelsen. Till sist presenteras utskottets egentliga ställningstagande, där det också delvis redogörs för

synpunkter som kommit fram när de sakkunniga har hörts. Angående sakkunnigutlåtandena kan allmänt konstateras att i dem sänkades i stor utsträckning en bedömning av ställningstagandenas mera vidsträckta betydelse som en del av den helhet som EU:s strukturfondsreform bildar.

Med den valda framställningstekniken försöker utskottet göra det lättare att uppfatta helheten och underlätta läsningen av utlåtandet samt dessutom främja utskottets egna fortsatta arbete när strukturfondsreformen framskrider.

2. Ekonomisk och social sammanhållning

2.1. Allmänt om strukturfondsreformen

Kommissionens meddelande enligt redogörelsen. Kommissionen föreslår i Agenda 2000 en genomgripande reform av strukturfonderna. Verksam-

heten koncentreras i syfte att göra den mera effektiv. Avsikten är att minska antalet strukturfondsmål och gemenskapsinitiativ. Likaså skall de regionala målen omfatta en mindre del av befolkningen och regionerna sammanfalla med de nationella stödområdesindelningarna. Med tanke på en balanserad utveckling inom unionen och den nödvändiga anpassningen av de mänskliga resurserna anser kommissionen att det är nödvändigt att bibehålla en stödvolym som motsvarar den nuvarande regional- och strukturpolitiken (0,46 procent av unionens BNI) även under följande finansieringsperiod 2000—2006.

Finlands preliminära ställningstaganden enligt redogörelsen. I statsrådets redogörelse anser Finland att det är nödvändigt med en reform av strukturpolitiken. Finland har också i sina preliminära ställningstaganden stött kommissionens förslag om att de regional- och strukturpolitiska åtgärdernas andel skulle utgöra högst 0,46 procent av EU:s BNI. Detta skall dock betraktas som ett tak och fördelningen av finansieringen mellan de nuvarande och nya medlemsländerna kräver noggrannare beräkningar. Finlands utgångspunkt har varit att maximibeloppet av de landsvisa strukturstöden skall vara under 4 procent av landets BNP. Dessutom är det enligt redogörelsen skäl att undersöka även andra begränsningar av stöden som beaktar de nya medlemsstaternas mottagningsförmåga och förutsättningar för medfinansiering. Det är också nödvändigt att utveckla nya finansieringssätt, t.ex. räntestöd, i samband med strukturfondsreformen.

Finland har betonat sysselsättningsproblemens betydelse som grund för fördelningen av medel och understött kommissionens uppfattning, enligt vilken kontroll över de hot som riktas mot miljön genast efter sysselsättningen är den viktigaste framtida utmaningen för unionen. Vårt land anser det vara viktigt att miljön beaktas på ett effektivare sätt vid beredningen och genomförandet av alla målprogram, i synnerhet i mål 1-programmen.

Finland har också omfattat kommissionens riktlinjer så till vida att hållbar utveckling och miljön bör beaktas i målen för alla politikområden, i reformen av strukturfonderna och jord-

brukspolitiken samt i utvidgningen.

Utskottets ställningstaganden. Utskottet har nyligen i ett betänkande (FvUU 14/1997 rd) tagit ställning till statsrådets redogörelse om förverkligandet av målen i lagen om regional utveckling (1135/1993). Riksdagen har med anledning av redogörelsen godkänt ett uttalande enligt betänkandet och sänt det till statsrådet för kännedom och beaktande. Dessutom har utskottet gett stora utskottet ett utlåtande 12/1997 om förvaltningsminister Jouni Backmans promemoria av den 21 maj 1997, som hör till samma sakkomplex och gäller Finlands position i reformen av strukturfonderna (E 40/1997 rd). I detta sammanhang kan konstateras att den grupp av sakkunniga som utskottet hört angående det aktuella sakkomplexet sålunda är större än vad som nämns i utlåtandets inledning.

Lagen om regional utveckling ligger till grund för vårt lands regional- och strukturpolitik. När lagen bereddes beaktades den pågående ingrationsen i Europa. Syftet med lagen är att främja utvecklingen av landets regioner genom deras egna initiativ och att balansera den regionala utvecklingen bl.a. genom att åtgärder inriktas på de insatsområden som framgår av lagen. *Målen i lagen om regional utveckling och principerna för EU:s regional- och strukturpolitik stöder varandra väl.*

I det betänkande som ansluter sig till statsrådets redogörelse konstateras att det är viktigt med en arbetsfördelning mellan den nationella programpolitiken och EU:s program. *Den nationella regionalpolitiken bör förankras i den regionalpolitik EU bedriver. Utgångspunkten bör vara en effektiv nationell regional- och strukturpolitik som stöds av EU:s regional- och strukturpolitik. Även i framtiden måste de nuvarande grundprinciperna, av vilka utskottet i detta sammanhang betonar i synnerhet additionalitetsprincipen, tillämpas på de åtgärder som strukturfonderna finansierar.*

I det betänkande som ansluter sig till redogörelsen, där även läget beträffande den regionala utvecklingen i vårt land beskrivs, har man, av naturliga skäl, vid sidan av den nationella regional- och strukturpolitiken behandlat frågor som ansluter till EU:s regional- och strukturpolitik.

Utskottet hänvisar därför till de av riksdagen godkända ståndpunkterna i betänkandet (FvUB 14/1997 rd).

Enligt betänkandet har en balanserad utveckling i hela landet länge varit och är fortfarande det konsekventa målet i den finländska samhällspolitiken. Den betydelse som Europeiska unionens sammanhållningspolitik har för Finland accentueras i nuläget beträffande den regionala utvecklingen. Av denna anledning är den reform av strukturfonderna som infaller åren 2000—2006 en mycket viktig fråga för den regionala utvecklingen i vårt land. Utskottet betonar att vid reformen av EU:s regionalpolitik måste Finlands nationella intressen bevakas effektivt och på ett målinriktat sätt.

Utgående från sina beräkningar föreslår kommissionen att strukturfondernas anslag under den kommande perioden 2000—2006 skall fastställas till 210 mrd. ecu för de nuvarande 15 medlemsstaternas del. Sålunda skulle de årliga anslagsandelarna för de 15 medlemsstaterna, beräknade enligt kommissionens antaganden, under den nya programperioden vara i genomsnitt något lägre än 1999.

Trots detta är det skäl att sätta som mål att Finland skall få en större andel av regionutvecklingsmedlen än för närvarande, anser utskottet. Utskottet tar nedan i olika sammanhang ställning till de motiv som man kan åberopa i saken. Här kan det konstateras att det är skäl att ta det relativa arbetslöshetsstalet som ett kriterium för fördelningen av medel, för att man med hjälp av strukturfondsreformen skall kunna utjämna de regionala skillnaderna i arbetslösheten. När det gäller bekämpningen av arbetslösheten betonar utskottet utbildningens sysselsättningsfrämjande verkningar.

När reformen förbereds är det skäl att agera så att effekten av EU:s regional- och strukturpolitiska medel blir så stor som möjligt under den nya programperioden.

Utskottet vill också betona Finlands ståndpunkt att taket för de landsvisa strukturstöden bör sättas till under 4 procent av landets BNP. Till exempel i samband med unionens utvidgning kan ett tak på 4 procent äventyra de nuvarande medlemsländernas finansieringsförutsättningar. Effekterna av ett högt tak för stödpro-

centen borde även annars utvärderas noggrannare.

2.2. Större koncentration av stödåtgärderna

Kommissionens meddelande enligt redogörelsen. Enligt kommissionen minskas strukturfondernas nuvarande sju mål till tre: två regionala mål och ett horisontellt sysselsättningsmål. Dessutom föreslås att en del av landsbygdens utvecklingsåtgärder flyttas bort från strukturfonderna. De nuvarande 13 gemenskapsinitiativen minskas till tre. Detta motiveras med att verksamheten skall göras effektivare och klarare. Avsikten är att den befolkning som omfattas av de nya målen 1 och 2 skall minskas från nuvarande 51 procent till 35—40 procent av hela EU:s befolkning.

Finlands preliminära ställningstaganden enligt statsrådets redogörelse. Finland har i sina preliminära ställningstaganden understött en minskning av antalet mål till två regionala och ett horisontellt mål samt en minskning av antalet gemenskapsinitiativ. Finland har också preliminärt varit berett att godkänna att den andel av EU:s befolkning som omfattas av målen minskas. Finland har dock ansett att befolkningsandelen bör variera mellan olika medlemsstater i förhållande till ländernas regionala utvecklingsproblem. Den andel av Finlands befolkning som för närvarande omfattas av mål 6, 2 och 5 b utgör sammanlagt 52,6 procent. Finland har enligt redogörelsen understött kommissionens åsikt att utvecklingen av de mänskliga resurserna bör inta en central ställning såväl inom de regioner som omfattas av mål och 1 och 2 som på andra ställen inom unionen och att utvecklingen måste genomföras konsekvent.

Utskottets ställningstaganden. Utskottet omfattar den ståndpunkt som framförts i statsrådets redogörelse. *Beträffande befolkningsandelen är det skäl att betona att frågan måste bedömas i förhållande till de regional- och strukturpolitiska problemen i varje medlemsland. Av denna anledning är det skäl att utgå ifrån att befolkningsandelen borde höjas för Finlands del. De regionala utvecklingsproblemens storlek måste naturligtvis ha betydelse för de regional- och strukturpolitiska medel som fås från EU.*

2.3. *Det nya mål 1 (Svagast utvecklade områden)*

Kommissionens meddelande enligt redogörelsen. Enligt kommissionens förslag behåller mål 1 sin framskjutna plats även efter reformen av strukturfonderna. Det föreslås att två tredjedelar av finansieringen riktas till dessa regioner. Urvalskriterierna för en mål 1-region (75 procent av BNP per capita i förhållande till EU:s genomsnitt) tillämpas strikt i framtiden.

Kriterierna för fördelning av finansiering till mål 1 kommer i framtiden att vara så gott som desamma som för närvarande: regionens folkmängd, skillnaderna i regionernas välstånd jämfört med EU:s genomsnitt samt det nationella välståndet. Enligt kommissionens förslag kommer dessutom områden med hög arbetslöshet att kunna beviljas extra stöd under den kommande finansieringsperioden. De nuvarande mål 1-regioner där BNP överstiger 75 procent undantas stegvis från åtgärderna i fråga. Hur detta skall gå till i praktiken bestäms senare.

De mest avlägsna regionerna behandlas som särfall på samma sätt som mål 1-regionerna. Även de nordligaste regionerna med en extremt låg befolkningstäthet som inte uppfyller kriterierna för mål 1 men som för närvarande omfattas av mål 6, behöver enligt kommissionens förslag särskilda regler.

Finlands preliminära ställningstaganden enligt statsrådets redogörelse. Finland har i sina preliminära ställningstaganden kraftigt betonat betydelsen av särskilda regler för mål 6-regionerna. Man har förutsatt att reglerna skall gälla hela programperioden och att de i praktiken betyder samma stödintensitet och samma ställning som för mål 1-regionerna i allmänhet. Inom mål 6-regionerna har man länge kunnat iakttä avsevärda regionala utvecklingsproblem. Den accelererande strukturuomvandlingen har ytterligare ökat utvecklingsproblemen inom dessa områden. Det är på sin plats att jämställa dessa regioner med de ultraperifera regionerna, eftersom de har likartade permanenta problem till följd av sitt läge. Finland understöder allmänt en minskning av antalet mål och även av denna anledning är det motiverat att införliva mål 6 med mål 1.

Det föreslagna BNP-kriteriet skulle uppenbarligen betyda att östra Finlands storområde kommer att omfattas av mål 1. I östra Finland är BNP per capita under 75 procent av EU:s genomsnitt, om 1992—1994 utgör referensår. Kriteriet torde också uppfyllas om det sista året är 1995. För östra Finlands del skulle kommissionens förslag jämfört med det nuvarande mål 6-området betyda att hela norra Savolax ryms med.

Utskottets ställningstaganden. Flera av de sakkunniga som utskottet har hört har betonat att mål 6-programmet bör ingå i mål 1 och till den del de nuvarande mål 6-regionerna inte uppfyller det föreslagna BNP/capita-kriteriet bör särskilda regler gälla för dessa mål 6-regioner. *Utskottet finner det nödvändigt att Finland håller fast vid den utgångspunkten att östra Finlands storområde skall omfattas av mål 1 och att de särskilda regler som gäller mål 6-området är i kraft hela programperioden och att de innebär samma ställning och stödnivå som för mål 1-regionerna. Det kan anses att kommissionen har förbundit sig till dessa regler. Dessutom fäster utskottet uppmärksamhet vid ställningen för de landskap som uppfyller BNP-kriteriet för mål 1 men som inte ingår i det nuvarande mål 6-området.* Man bör lägga märke till att Finland inte i något skede har tagit ställning till tiden efter 2006 och inte heller i Agenda 2000 sägs något om den. Ur Finlands synvinkel är det också skäl att tala om särskilda regler, inte om övergångsregler.

För Finland är det naturligtvis motiverat att stöda förslaget i Agenda 2000 om att dåligt sysselsättningsläge i mål 1-området bör påverka stödnivån så att den stiger. En klar utgångspunkt bör också vara att LFA-stödet överförs till jordbruksstödet utan att medlen för regional- och strukturpolitiken minskar.

En del av de sakkunniga som utskottet har hört har föreslagit att också andra kriterier än BNP/capita borde användas vid bestämningen av mål 1-området. Man har nämnt kriterier i anslutning till den nordliga dimensionen, t.ex. låg befolkningstäthet, långa avstånd, lång yttre gräns och kallt klimat. Även arbetslösheten, flyttningsrörelsen och utbildningsnivån borde enligt vissa remissinstanser utgöra kriterier för mål 1.

Utskottet anser att de föreslagna kriterierna i sig är bra och lämpliga för Finland. Kriterierna i fråga ansluter sig till de nuvarande mål 6-regionerna och sålunda till ovan nämnda särskilda regler. Det är också skäl att försöka utnyttja de nämnda kriterierna så bra som möjligt i förhandlingarna. Man bör dock komma ihåg att till grund för mål 1 har under strukturfondprogrammets hela tid legat bara ett kriterium (BNP per capita i förhållande till EU:s genomsnitt). Detta kriteriums goda och dåliga sidor har tidvis diskuterats men medlemsländerna har inte nått enighet om något annat kriterium. Dessutom bör man komma ihåg att målet för nästa programperiod är att koncentrera stödet till ett mindre område. Situationen bör också bedömas ur den synvinkeln att ett ökat antal kriterier kan föra med sig nya områden på olika håll i Europa, vilka inte annars skulle kvalificera sig som mål 1-regioner på grundval av BNP-kriteriet. Det är i varje fall klart att när man bedömer den inträffade regionala utvecklingen i ett nationellt perspektiv är det nödvändigt att titta på tillräckligt många indikatorer samtidigt. Likaså måste man bedöma betydelsen av den information som de tillbudsstående mätarna ger och utvecklingen av mätmetoderna.

De kriterier som ansluter sig till den nordliga dimensionen är viktiga. Det är i varje fall skäl att betona dessa kriterier för att vårt land skall tryggas tillräckligt med stöd i förhållande till våra mål.

De sakkunniga som utskottet har hört har framfört olika synpunkter på vilken regionindelningssklassificering som i framtiden borde användas när mål 1-regionerna utses. De nuvarande mål 1-regionerna har med några få undantag utsetts på NUTS II nivå.

I Europeiska kommissionens meddelande Agenda 2000 föreslås inte på vilken nivå inom det statistiska klassificeringssystemet NUTS de nya svagast utvecklade områdena, mål 1-regionerna, skall bestämmas för perioden 2000—2006. Regeringen har inte heller ännu tagit ställning till denna sak och saken har enligt erhållen utredning tills vidare inte diskuterats på ministerrådets möten.

I Agenda 2000 föreslås att det i framtiden skall råda överensstämmelse mellan mål 1-regionerna och de nationella regionalpolitiska stödområden

där företagsstöden är högst, dvs. områden enligt artikel 92.3 a i fördraget. Dessa nationella områden bestäms för närvarande på NUTS II-nivå. Förslaget har dock ännu inte godkänts, utan det utgör en av de frågor som ansluter sig till strukturfondsreformen.

Finlands områden med låg befolkningstäthet, som hör till mål 6-området, bestämdes i samband med anslutningsförhandlingarna. Då tog man med förutom hela landskap även vissa ekonomiska regioner där befolkningstätheten är låg och som geografiskt hör samman med en mål 6-region.

Enligt tillgänglig information kommer Europeiska kommissionen att ge sitt förslag till nya förordningar om strukturfonderna i vår. *Finland har för egen del möjlighet att påverka vilken regional nivå och vilket statistiskt kriterium eller vilka kriterier som används när beslutet om mål 1-regionerna fattas. Likaså har Finland möjlighet att påverka om medlemsländerna tillåts mera flexibilitet vid bestämningen av mål 1-regionerna.*

2.4. Det nya mål 2 (områden där näringslivet omstruktureras och landsbygdsområden)

Kommissionens meddelande enligt redogörelsen. Enligt kommissionens förslag är det nya mål 2 avsett för sådana områden med strukturproblem som kräver ekonomisk och social omstrukturering och där a) industrin eller tjänstesektorn berörs av omställningen eller b) de är landsbygdsområden på tillbakagång eller c) drabbade krisområden som är beroende av fiske eller d) problemfyllda storstadsområden. Alla dessa områden lider av strukturella problem såsom svårigheter med ekonomisk omstrukturering, hög arbetslöshet eller avfolkning. Urvalskriterierna för mål 2 borde enligt kommissionens åsikt förenklas och förtydligas samt lämpa sig för alla mål 2-områden. Då borde man beakta: a) arbetslösheten, b) antalet sysselsatta inom industrin, c) nivån på och utvecklingen inom jordbruket och fisket samt d) omfattningen av social utslagning. De områden som för närvarande omfattas av mål 2 och 5b men inte ryms med i det nya mål 2-området, bör enligt kommissionens förslag få begränsat ekonomiskt stöd under en övergångsperiod.

Finlands preliminära ställningstaganden enligt statsrådets redogörelse. Finland har under den pågående perioden 1995—1999 lika mycket industriområden på tillbakagång (det nuvarande mål 2, i Finland 15,5 procent av befolkningen) som genomsnittet inom EU och betydligt mera landsbygdsområden som omfattas av mål 5b (i Finland 21,5 procent av befolkningen) än genomsnittet. Finlands arbetslöshetsproblem och regionala strukturproblem är fortfarande stora jämfört med läget inom EU som helhet. Finland har i sina preliminära ställningstaganden ansett att kommissionens förslag till denna del motsvarar riktlinjerna för Finlands regionalpolitik. Finland stöder också kommissionens förslag om att miljöaspekterna skall integreras i mål 2-programmet. Finland anser att medlemsländernas egna synpunkter bör vara avgörande vid valet av stödområden.

Utskottets ställningstaganden. Av Agenda 2000 framgår inte klart hur det nya mål 2 skall se ut. Å ena sidan skall det stöda lösningen av strukturella problem i urbana områden, å andra sidan skall det ansluta sig till utvecklingen av landsbygdsområden. En del av de sakkunniga som utskottet har hört har föreslagit att urvalskriterierna bör utökas med indikatorer som beskriver bl.a. flyttningsrörelsen och låg befolkningstäthet. Några remissinstanser har också tyckt att områdena borde utses på nivån för ekonomiska regioner.

Trots att Finland preliminärt har intagit en positiv hållning till det föreslagna nya mål 2, är det nödvändigt att få mera information om hur det är möjligt att utveckla landsbygdsområden och stadsområden inom ramen för samma mål och hur det horisontella landsbygdsprogrammets åtgärder kommer att integreras i det nya programmet.

I förvaltningsutskottets betänkande om förverkligandet av målsättningarna i lagen om regional utveckling erkänns både stads- och landsbygdspolitikens betydelse. Samtidigt ser man ett behov av konstruktiv växelverkan mellan dessa två också därför att Finland är Europas mest landsbygdsdominerade land. Enligt betänkandet bör landsbygden och städerna utvecklas parallellt med utnyttjande av bägges styrkor. De strukturella problemen och svårigheterna till

följd av långtidsarbetslösheten bör tas på allvar. Utslagningsproblemen är till sin karaktär desamma i städer som på landsbygden. *I detta sammanhang är det skäl att fästa uppmärksamhet vid att både stads- och landsbygdspolitiken tilldelas tillräckliga resurser i det nya målprogrammet.*

Tills vidare har det inte funnits orsak att ta officiell ställning till kriterierna för urvalet av områden eller till den regionala nivån. *På basis av den tillgängliga informationen har utskottet inget att anmärka på den utgångspunkten att medlemsländernas nationella förslag skulle vara avgörande vid valet av områden.* Klart är att även denna fråga måste bedömas med avseende på Finlands samtliga intressen i strukturfondsreformen som helhet.

Flera sakkunniga har understött kommissionens förslag till övergångsperioder för de regioner som inte i fortsättningen kvalificerar sig för det nya mål 2-området. Inte heller denna sak har det tills vidare funnits orsak att ta ställning till, utan det är motiverat att utforma en ståndpunkt i det skedet när det föreligger närmare uppgifter om vilka av de nuvarande områdena som faller bort och vilka som blir nya stödområden.

Innan slutgiltig ståndpunkt tas till vilken regionindelning som skall användas för de regionala målen måste man på förhand så bra som möjligt reda ut Finlands nationella påverkningsmöjligheter samt lösningarnas samtliga följdverkningar.

2.5. Det nya mål 3 (Mänskliga resurser)

Kommissionens meddelande enligt redogörelsen. Enligt kommissionens förslag är det nya mål 3 avsett för områden som stannar utanför mål 1 och 2. Avsikten med verksamheten är att förnya arbetsmarknaden. Avsikten är att främja verksamhet inom fyra områden som kompletterar riktlinjerna för den europeiska sysselsättningsstrategin: a) åtföljande ekonomiska och sociala förändringar, b) livslånga utbildningssystem, c) en aktiv arbetsmarknadspolitik för att bekämpa arbetslösheten och d) bekämpning av social utslagning.

Finlands preliminära ställningstaganden enligt statsrådets redogörelse. Finland understöder de allmänna riktlinjerna för det nya mål 3 och betonar att åtgärderna utgör ett komplement till

mångåriga utbildnings- och sysselsättningsplaner samt den europeiska sysselsättningsstrategin.

Utskottets ställningstaganden. De sakkunniga som utskottet har hört har i rätt liten utsträckning tagit ställning till det nya mål 3. I allmänhet har man dock funnit förslaget tillfredsställande. I arbetsministeriets utlåtande konstateras att det nya mål 3 har behandlats mycket knapphändigt och ytligt i Finland. I utlåtandet konstateras också att om sysselsättningskriteriet används skulle Finland få en betydligt större del av EU:s strukturfondsmedel än om enbart BNP- och regionkriterierna används.

Utskottet finner det motiverat att Finland ännu inte i sina officiella ställningstaganden i detalj har tagit ställning till innehållet i de föreslagna målen, utan man har, liksom flera andra medlemsländer, först velat få mera uppgifter om de nya mål 2 och 3. Utskottet understöder tanken i Agenda 2000 på att sysselsättningsläget borde beaktas i stödbeloppen.

2.6. Gemenskapsinitiativen

Kommissionens meddelande enligt redogörelsen. Enligt kommissionens förslag ändras förfarandet med gemenskapsinitiativ så att gemenskapens intresse av initiativen och deras nydanande egenskaper åskådliggörs på ett tydligare sätt. Gemenskapsinitiativen begränsas av denna orsak till tre områden: a) gränsöverskridande och interregionalt samarbete för att främja fysisk planering, b) landsbygdens utveckling och c) mänskliga resurser med särskild tonvikt på jämlikhet.

Finlands preliminära ställningstaganden enligt statsrådets redogörelse. Finland understöder en klar minskning av gemenskapsinitiativen. De föreslagna tre gemenskapsinitiativen motsvarar i stora drag Finlands syn på vilka gemenskapsinitiativ man borde koncentrera sig. Finland anser dock inte att det är motiverat att sänka den andel resurser som kommer från strukturfonderna från 9 procent till 5 procent, såsom kommissionen föreslår. Kopplingen mellan det gemenskapsinitiativ som gäller gränsområden och programmet Tacis borde stärkas.

Utskottets ställningstaganden. De sakkunnigutlåtanden som tillställts utskottet understöder tanken i Agenda 2000 på en minskning av antalet gemenskapsinitiativ till tre. *Utskottet har inget*

att anmärka på att Finland har intagit en liknande ståndpunkt, eftersom antalet gemenskapsinitiativ för närvarande är för många och de och målprogrammen delvis överlappar varandra. Finland har i olika sammanhang påpekat att ett gränsområdesutvecklingsinitiativ typ Interreg är viktigt för Finland och att det också kunde utvecklas som en del av den mera omfattande nordliga dimensionen. De anslag som reserveras för gemenskapsinitiativ borde inte minskas under den kommande programperioden.

I detta sammanhang är det skäl att beakta att i den nordliga dimensionen är det fråga om ett omfattande begrepp med vars hjälp man försöker utveckla unionens politik och definiera EU:s intressen i den föränderliga situationen i norra Europa på ett sätt som främjar Finlands och EU:s mål. Begreppet innefattar åtgärder i syfte att trygga stabilitet samt social och ekonomisk utveckling i våra närområden. *Utskottet betonar den nordliga dimensionens omfattning ur regional- och strukturpolitisk synvinkel och betonar vid sidan av Interregarbetet också betydelsen av arbetet kring Östersjön och i Barentsregionen samt behovet av tillräckliga resurser.*

Finlands Kommunförbund har i sitt utlåtande talat för att det stadspolitiska gemenskapsinitiativet Urban skall bibehållas. Det finns säkert behov av att stöda verksamhet liknande det nuvarande Urban-initiativet även i framtiden, men man måste fundera på och utreda hur de föreslagna nya målen 2 och 3 kunde stöda en lösning av städernas sociala problem. *För Finland har det nuvarande Urban-initiativet varit av rätt liten ekonomisk betydelse och före de slutliga ställningstagandena är det skäl att fundera på den helhet som gemenskapsinitiativen och målprogrammen tillsammans bildar.*

2.7. Sammanhållningsfonden

Kommissionens meddelande enligt utredningen. Kommissionen föreslår att sammanhållningsfonden skall behålla sin utformning så att även de medlemsländer som anslutit sig till den tredje fasen av Ekonomiska och monetära unionen även i fortsättningen kommer att ha rätt till stöd från fonden. Avsikten är att utvärdera en fortsättning på grundval av en granskning efter halva tiden.

Finlands preliminära ställningstaganden enligt statsrådets redogörelse. Finland tar ställning till sammanhållningsfonden först när man ser bl.a. hur finansieringen och regionalpolitiken utvecklas som helhet.

Utskottets ställningstaganden. Utskottet har inte i detta skede något att anmärka angående Finlands ståndpunkt.

2.8. Större kostnadseffektivitet

Kommissionens meddelande enligt redogörelsen. Kommissionens mål är att uppnå större kostnadseffektivitet genom enklare program- och finansieringsförfarandena samt effektivare utvärdering och granskning. Minskningen av antalet program är ett första steg mot förenkling. Ett annat vore ett enda flerårigt program för varje region under mål 1 och 2. För det horisontella mål 3 skulle man ha ett nationellt program eller en uppsättning regionala program. För att göra verksamheten effektivare försöker man också öka användningen av andra åtgärder och inte ge bara direkta stöd (räntestöd, garantier, riskplaceringar och andra placeringar).

Finlands preliminära ställningstaganden enligt statsrådets redogörelse. Finlands grundläggande inställning till en förbättring av strukturfondernas verksamhet är positiv. Kommissionens förslag går i rätt riktning, men är inte tillräckligt. Tyngdpunkten i reformen borde ligga på en förbättring av resultaten av finansieringen. Detta förutsätter tidsbundna stöd och att nya finansieringsinstrument utvecklas. Stöden borde förstärka regionernas egna utvecklingsinitiativ och därför borde den finansiering som kommer från annat håll — unions- och statsbudgeten — hållas inom bestämda gränser. Ökad stödnintensitet får inte äventyra förutsättningarna för en sund ekonomisk utveckling inom de understödda regionerna. Utgångspunkten bör emellertid vara att administreringen skall basera sig på nationella administrationssystem. Kommissionen förslag om en reserv på 10 procent som i mitten av perioden delas ut till regioner som har genomfört programmen på ett effektivt sätt överensstämmer med Finlands tidigare ställningstaganden. Grunderna för fördelningen av reserven skall vara tillräckligt exakta.

Utskottets ställningstaganden. Utskottet har inte i detta skede något att anmärka angående Finlands ståndpunkt, men utgår ifrån att denna inte får leda till konflikt med det som anförts i detta utlåtande.

2.9. Andra ställningstaganden i anslutning till regional- och strukturpolitiken

Utskottets ställningstaganden. Flera sakkunniga som utskottet har hört har tagit ställning för en förenklad administration. I utlåtandena konstateras likaså att den nationella administrationen av strukturfonderna bör förnyas så att förbunden på landskapsnivå får möjlighet att besluta om användningen av EU-medel. Europeiska kommissionen strävar efter att förenkla administreringen av programmen och systemen för utbetalning av medel. Det är naturligtvis skäl för Finland att stöda denna strävan.

I ovan nämnda betänkande anser förvaltningsutskottet att *regionalförvaltningen bör få större befogenheter att fatta beslut om stöd till näringsverksamhet, offentliga investeringar och tjänster av betydelse för befolkningen. Samtidigt måste regionerna få avsevärt större behörighet i relation till de statliga sektormyndigheterna genom att förbunden på landskapsnivå, som är regionala utvecklingsmyndigheter, får större beslutanderätt när det gäller resurser till landskapen, både beträffande fördelningen mellan olika branscher av nationella och EU-relaterade resurser för regional utveckling och större åtgärds komplex. Utskottet anser att det i enlighet med programpolitikens anda och syfte är viktigt att åtminstone största delen av EU:s regional- och strukturpolitiska finansiering står till landskapsförbundens förfogande.*

Den fråga om tas upp i föregående stycke ansluter sig också till de grundläggande principer som skall tillämpas på de åtgärder som strukturfonderna finansierar och av vilka utskottet i detta sammanhang på samma sätt som i redogörelsebetänkandet betonar subsidiaritets- och additionalitetsprincipens betydelse.

3. Fri rörlighet för personer

Kommissionens meddelande enligt redogörelsen.

Enligt kommissionen måste denna frihet åtföljas av en rimlig grad av säkerhet och rättvisa om alla skall uppleva den som något fördelaktigt. Inrättandet av ett område för frihet, säkerhet och rättvisa är ett viktigt mål som är infört i Amsterdampfördraget.

Finlands preliminära ställningstaganden enligt redogörelsen. Finland omfattar kommissionens syn och betonar vikten av att unionens medlemsländer och institutioner förbinder sig till ett snabbt och effektivt förverkligande av dessa mål. Finland betonar vikten av att få de nya medlemsländerna med i det praktiska samarbetet i syfte att bekämpa brottslighet. Finland betonar också betydelsen av civilrättsligt samarbete vid skapandet av unionens politik för att inrätta ett område för frihet, säkerhet och rättvisa.

Helsingfors den 26 november 1997

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Kaarina Dromberg /saml
medl. Ulla Juurola /sd
Timo Järvilahti /cent
Reijo Kallio /sd
Juha Karpio /saml
Valto Koski /sd

Utskottets ställningstaganden. Utskottet har inget att anmärka angående Finlands ståndpunkt.

Utlåtande

På grundval av det ovan sagda anför förvaltningsutskottet vördsamt som sitt utlåtande

att utskottet omfattar de preliminära ställningstaganden som anförts i statsrådets redogörelse med ovan nämnda preciseringar och anmärkningar och

att stora utskottet bör beakta det som sägs i detta utlåtande.

Osmo Kurola /saml
Pehr Löf /sv
Jukka Mikkola /sd
Tuija Pohjola /sd
Veijo Puhjo /vgr
Erkki Pulliainen /gröna.